

בש"פ 148/15 - מדינת ישראל נגד חאלד גבארין

בבית המשפט העליון

בש"פ 148/15

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: חאלד גבארין

בקשה שניה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: י"ט באדר התשע"ה (10.03.2015)

בשם המבקשת: עו"ד עידית פרג'ון; עו"ד ענת שטיינשנייד

בשם המשיב: עו"ד משה שרמן; עו"ד תומר סבג

החלטה

1. לפני בקשה להארכת מעצרו של המשיב, זו הפעם השניה, מכח סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996 (להלן: חוק המעצרים) - לתקופה של תשעים ימים, שימנו החל מתאריך

עמוד 1

21.01.15, או עד למתן פסק דין ב-תפ"ח 46930-01-14 המתנהל בבית-המשפט המחוזי בחיפה, הכל לפי המוקדם.

הדין בבקשה נדחה מספר פעמים בהסכמה, שכן הצדדים ניהלו ביניהם משא ומתן ובמסגרת זו אף הוארך המעצר בהסכמה. לאחר שהמשא ומתן כנראה לא הסתייע - המשיב ביקש את קיום הדיון, שבגדרו עלו נושאים שאינם שגרתיים ועתה מתחייבת הכרעה במכלול, לה יתכן שיש השלכות אף לגבי בקשת הארכה נוספת שהגישה המדינה בינתיים.

אפתח איפוא בהצגת רקע הדברים.

הנתונים הרלבנטיים

2. בתאריך 23.01.2014 הוגש לבית המשפט המחוזי בחיפה כתב אישום נגד המשיב, המייחס לו את העבירות הבאות: קשירת קשר (עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין)), רצח (עבירה לפי סעיפים 300(א)(2) ו-29 לחוק העונשין) והחזקה ונשיאה של נשק שלא כדין (עבירה לפי סעיפים 144(א)+(ב) ו-29 לחוק העונשין).

3. על פי הנתען בכתב האישום, בחודש יולי 2012 התקיימו מסיבת חניה וכן חתונה של אחיו של המשיב, כאשר לאחד מבין האירועים האמורים הוזמן להופיע הזמר שפיק (כבהא) מסאלחה ז"ל (להלן: המנוח). בשל התחייבות קודמת של המנוח, נבצר ממנו להיענות להזמנה האמורה, דבר אשר העלה את חמתו של המשיב ובני משפחתו.

4. לפי כתב האישום, בעקבות האמור לעיל, בתאריך 22.10.2013, או בסמוך לכך, קשרו המשיב ואמל מחמיד (להלן: אמל) קשר להמית את המנוח בירי (להלן: הקשר), זאת לאחר שנודע להם שהוא צפוי להופיע בתאריך 22.10.2013 בשעות הערב באירוע המתקיים בגן אירועים באום אל פאחם.

במסגרת הקשר ולשם קידומו, כך נטען בכתב האישום - בתאריך 22.10.2013, בעת ששהו שני הקושרים בבית קפה באום אל פאחם (להלן: בית הקפה), המשיב פנה אל מוחמד מחמיד (להלן: אבו סעד), שעבד בחנות למכירת קטנועים וביקש ממנו קטנוע, אשר ישמש אותו ואת אמל בביצוע ירי לכיוונו של רכב שעשוי להימצא בו אדם (מבלי ששיתפו אותו בכוונתם להרוג את המנוח). אבו סעד נעתר לבקשה האמורה והגיע באותו הערב לבית הקפה כשהוא רכוב על קטנוע, שם הוא "נפגש עם אמל והמשיב" (בכתב האישום נכתב בטעות אבו סעד במקום המשיב). השלושה, כך נטען, נסעו לביתו של המשיב, הסירו את לוחיות הזהויה של הקטנוע, ולאחר מכן אבו סעד הותיר את הקטנוע בידיהם של המשיב ואמל, ועזב את המקום ברכבו של המשיב.

בהמשך לקשר, ולצורך מימושו - נאמר בכתב האישום כי המשיב ואמל הצטיידו בנשק ובתחמושת, ובשעה 23:49, או בסמוך לכך, הם הגיעו רכובים על גבי הקטנוע אל גן האירועים והמתינו לסיום הופעתו של המנוח.

5. בתום ההופעה הנ"ל, בתאריך 23.10.2013 בסביבות השעה 00:03 כך נטען בכתב האישום, המנוח עזב את גן האירועים ברכבו של הילאל בדראן (להלן: הרכב), כאשר הילאל נהג והמנוח ישב לידו ובמושב האחורי ישב אדם נוסף. באותה העת, ולצורך מימוש הקשר, עזבו גם המשיב ואמל את המקום, כשהם רוכבים על גבי הקטנוע ונוסעים לפני הרכב.

בשלב מסוים במהלך הנסיעה, כך נאמר בכתב האישום, המשיב ואמל נצמדו עם הקטנוע אל חלקו הימני של הרכב, ליד מקום מושבו של המנוח, וירו עליו באמצעות הנשק שהיה בהחזקתם לפחות שלושה, או ארבעה כדורים מתוך כוונה לגרום למותו, ולאחר שהחליטו לעשות כן. לפחות שניים מבין הכדורים האמורים פגעו במנוח, כאשר אחד מהם פגע בחזהו והביא למותו.

6. לצורך שלמות התמונה אציין כי במספר מועדים בהמשך תוקן כתב האישום, אך התיקונים נגעו לרשימת עדי התביעה ולא במישור התיאור העובדתי, אשר הובא לעיל.

7. במקביל להגשת כתב האישום, המבקשת הגישה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו, ובגדרה העלתה את הטענות הבאות:

(א) קיימות בתיק ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של המשיב, וביניהן: הודאה של אמל במרבית העובדות המיוחסות לו ולמשיב; שחזור שנערך עם אמל; פרטי חקירה מוכמנים התואמים להודאתו של אמל; הודאה של אבו סעד; מצלמות אבטחה המתעדות חלקים מהאירוע; חוות דעת פתולוגית בעניין מותו של המנוח.

(ב) לאור עבירת הרצח שבה מואשם המשיב, קיימת חזקת מסוכנות ויסוד סביר לחשש שמא שחרורו של המשיב ממעצר עלול להוביל לשיבוש הליכי משפט, להתחמקות מהליכי שפיטה ולהשפעה על עדים. בהקשר של החשש מפני שיבוש הליכי המשפט, המבקשת הדגישה את העובדה שהנשק שבאמצעותו בוצע הירי – טרם אותר.

(ג) עברו הפלילי של המשיב כולל: 4 הרשעות קודמות בגין 18 עבירות, וביניהן, בין היתר: תקיפת קטין וגרימת חבלה של ממש, הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, החזקת נשק שלא כדין, תקיפה סתם, איומים וירי מנשק חם באיזור מגורים. כמו כן ציינה המבקשת כי לחובת המשיב מאסר על תנאי לתקופה של 8 חודשים, שהוא בר הפעלה בתיק דנן.

8. בתאריך 19.02.2014 נתן בא-כוחו הקודם של המשיב את הסכמתו לבקשה הנ"ל, ועל כן בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על הארכת מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו.

9. בתאריך 19.10.2014 הגישה המבקשת לבית משפט זה בקשה ראשונה להארכת מעצרו של המשיב, לפי סעיף 62 לחוק המעצרים – לתקופה של תשעים ימים, שימנו החל מתאריך 23.10.2014, או עד למתן פסק דין בתיק, לפי המוקדם מביניהם. המשיב נתן את הסכמתו לבקשה ועל כן הוריתי בתאריך 20.10.2014 על הארכת מעצרו של המשיב בהתאם לבקשה.

10. בתאריך 06.01.2015 הוגשה הבקשה דנא, ואף נקבע מועד לדיון בפני. עובר למועד הדיון, ב"כ המשיב

הודיע, כאמור, כי בין הצדדים מתנהל הליך משא ומתן לקראת גיבושו של הסדר טיעון, ועל כן הוא מסכים כי במהלך תקופה זו, יוארך זמנית מעצרו של המשיב. לאור זאת הוריתי בהחלטתי מתאריך 12.01.2015 כי המשיב יישאר במעצר עד החלטה אחרת.

11. בתאריך 25.02.2015 ב"כ המשיב עדכן את בית משפט זה כי הצדדים טרם הגיעו להסכמות בהליך המשא ומתן, והוא ביקש שייקבע דיון בעניין הארכת מעצרו של המשיב. נעניתי לבקשה האמורה ובתאריך 10.03.2015 התקיים כאמור דיון בפני, ובסופו הארכתי את מעצרו של המשיב עד למתן החלטה אחרת, ועתה הגיעה שעת הכרעה.

השתלשלות ההליכים בתיק

12. כתב האישום הוגש כאמור בתאריך 23.01.2014. בית המשפט המחוזי קבע תחילה כי ישיבות ההוכחות יחלו בחודש אפריל 2014, אך מתברר כי מאז ועד היום, בחלוף למעלה משנה ממועד הגשת כתב האישום, טרם ניתנה תשובתו של המשיב לכתב האישום ועדיין לא החל הליך שמיעת הראיות. מעיון בדיונים שהתקיימו ובהחלטות שניתנו בתיק על ידי בית המשפט המחוזי הנכבד, וכן מדברי ב"כ הצדדים במהלך הדיון בפני עולה כי הסיבה העיקרית לעיכוב בהליכים מקורה במחדל מתמשך של המדינה במסירתו של מלוא חומר החקירה לידי ההגנה. מפאת חשיבות הדבר לענין שבפני, ארחיב עתה מעט בנושא זה.

13. בחודש מרץ 2014 התבצעה החלפת ייצוג בהגנה, ובמסגרתה החל לייצג את המשיב בא-כוחו הנוכחי. בסמוך לאחר מכן, ולכל המאוחר בתאריך 26.05.2014, ב"כ המשיב הודיע לבית המשפט קמא כי, למיטב הבנתו, אין בידו את מלוא חומר החקירה. ב"כ המשיב המשיך והתריע, באופן עקבי, הן בפני הפרקליטות והן בפני בית המשפט הדיוני הנכבד, על כך שחסרים חלקים משמעותיים מחומר החקירה וכי רשימת חומרי החקירה שנמסרה לו לוקה אף היא בחסר. השגות אלה באו לידי ביטוי אף במכתבים רבים שנשלחו לפרקליטות המחוז ובהודעות ובבקשות שהוגשו לבית המשפט קמא הנכבד, לרבות שתי בקשות לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ). בעקבות הפניות – הועברו לב"כ המשיב טיפין טיפין חומרי חקירה נוספים, עד שככל הנראה רק בתחילת חודש נובמבר 2014, כחצי שנה לאחר שהיה אמור להתחיל שלב ההוכחות, הועברה לב"כ המשיב רשימה עדכנית של חומר החקירה בתיק, והועמד לרשותו, או הועבר אליו מלוא חומר החקירה, בהתאם לנדרש לפי סעיף 74 לחסד"פ. זה המקום לציון כי במהלך ההתנהלות האמורה הצהירה באת-כוח התביעה כי כל חומר הראיות – הועבר כבר להגנה, ואולם לאחר מכן התברר כי ההצהרה היתה שגויה ובתוך החומר שלא גולה – היה חומר מהותי להגנת הנאשם ביחס להשתתפות המשיב במעשה הרצח הנטען.

14. על פי טענות שהעלה ב"כ המשיב בפני בית המשפט קמא הנכבד ובפני, נראה כי חומר החקירה שהיה חסר תחילה והועבר לידי באיחור – כלל, בין היתר: דיסקים, תמלילים, הודעות של עדים מהותיים ואף של המשיב עצמו, חוות דעת ממעבדות, ממצאי DNA משאריות עור שנמצאו על מושב הקטנוע, סרטונים ממצלמות אבטחה ועוד, שחלקם, כך נראה בשלב זה תומך בגרסתו. מעבר לכך נטען על ידי ב"כ המשיב כי חלק מהדיסקים שהועברו לידי היו ריקים, או פגומים, וכי חלק מהדיסקים התקנים כוללים תיעוד חקירה בשפה הערבית, מבלי שנמסר תרגום לאמור בהם. בנוסף, בא-כוחו של המשיב הלין על כך שחלק מחומרי החקירה שנמסרו לו חסרו שעה, או תאריך, כך שלא ניתן היה להבין את סדר הדברים.

15. במסגרת הבקשה, ובמסגרת הדין שהתקיים בפני המבקשת טענה כי יש להאריך את מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. המבקשת מודה בהגינותה כי ההתנהלות מבחינת התביעה עד כה אכן לא היתה תקינה (ותולה את האחריות בנושא זה במשטרה), ואולם, לגישתה – אין בכך כדי להצדיק את שחרורו של המשיב, וזאת בשל המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו, כפי שנלמד, לגישתה, מהמעשים המיוחסים לו בכתב האישום ומעברו הפלילי, וגם בשל החשש לשיבוש הליכי חקירה.

עוד טוענת המבקשת כי משנתן המשיב את הסכמתו לבקשתה להארכת המעצר עד תום ההליכים, שצוינה לעיל – הרי שבכך ניתנה הסכמתו, לטענת המבקשת, לעובדה כי קיימות בתיק ראיות לכאורה להוכחת אשמתו. המבקשת מוסיפה כי המשיב מעולם לא הגיש ערר בעניין הראיות לכאורה, זאת אף לאחר שהועבר מלוא חומר החקירה לידי בא-כוחו, ומכאן שההסכמה בנושא עדיין תקפה.

16. ב"כ המשיב הדגיש בפני את מחדליה הקשים של המבקשת, על פי טענתו. לגישתו, על אף חומרת המעשים המיוחסים למרשו – האינטרס הציבורי מצדיק את שחרורו של המשיב לנוכח התנהלות רשויות החקירה והתביעה בתיק. באשר לעברו הפלילי של המשיב, בא-כוחו טוען כי העבירות העיקריות בהן הורשע בוצעו לפני שנים רבות, בעוד המשיב היה עדיין קטין. כמו כן נטען כי לא הובאה על ידי המדינה כל ראיה שעלולה להצביע על חשש מפני בריחה של המשיב במידה שיוחלט על שחרורו.

הכרעה

17. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי בחומר הרב שהובא על ידם ובהחלטות שניתנו על ידי בית המשפט קמא הנכבד במסגרת ההליך שהתקיים בפניו, הגעתי לכלל מסקנה כי חרף התנהלות המדינה (לגביה אתייחס להלן) – דין בקשתה להתקבל, בנתון לאמור בפיסקאות 21 ו-22 שלהלן. להלן אביא את הנימוקים למסקנתי זו.

18. נקודת המוצא על פי הוראת סעיף 61 לחוק המעצרים הינה כי משפטו של נאשם צריך להסתיים בעקרון בתוך תשעה חודשים, ומקום שלא הסתיים המשפט בתוך תקופה זו – יש לשקול את שחרורו של המשיב מן המעצר. ביסוד ההוראה האמורה עומדת, בין השאר, התפיסה כי ראוי להחיש את הטיפול בהליכים פליליים כדי שלא לפגוע, במידה העולה על הנדרש, בחירותו של נאשם הנהנה מחזקת החפות כל עוד לא הורשע. ואולם, גם בחלוקת תקופת המעצר האמורה, ככל שבאיזון בין חירותו של הנאשם לבין שיקולים אחרים, התומכים בהותרתו במעצר, ועיקרם: שלום הציבור והצורך למצות את ההליך הפלילי, יגברו השיקולים האחרונים – ולכן סעיף 62 לחוק המעצרים מאפשר לבית משפט זה להורות על הארכת מעצרו של הנאשם ב-90 ימים נוספים (או עד 150 ימים במקרים מיוחדים עוד יותר – עיינו: בג"ץ 2442/11 שטנגר נ' יו"ר הכנסת (26.06.2013)), ואף לחזור ולהורות כך מדי פעם בפעם. מובן כי ככל שמתארך ההליך המשפטי מעבר לתשעת החודשים שקצב המחוקק, כך נעה המטוטלת במסגרת האיזון אל עבר זכותו של הנאשם לחירות (ראו, למשל: בש"פ 7691/12 מדינת ישראל נ' דלו (04.11.2012); בש"פ 1240/07 מדינת ישראל נ' ריאן (21.02.2007)).

במסגרת האיזון הנ"ל נהוג להביא בחשבון, בין יתר, את השיקולים הבאים: חומרת העבירות המיוחסות לנאשם, קצב התנהלות המשפט, המסוכנות הנשקפת מהנאשם לציבור בכלל ולקורבנותיו בפרט והחשש מפני הימלטות הנאשם, או מפני שיבוש הליכי משפט (ראו: בש"פ 179/10 מדינת ישראל נ' לייזרזון (17.01.2010); בש"פ 6687/10 מדינת ישראל נ' מוראדי (20.09.2010)).

19. בענייננו יש להוסיף גורם נוסף למערך השיקולים הרלבנטיים והוא התנהלותה הבלתי תקינה של המבקשת, אשר הובילה לכך שטרם ניתנה תשובתו של המשיב לאישומים נגדו בחלוף קרוב לשנה ושלושה חודשים ממועד הגשת כתב האישום המקורי. בהקשר זה אעיר כי לא יעלה על הדעת מצב שבו לא מועברים להגנה חומרי חקירה מהתיק, לא כל שכן כאלה הנפרסים על פני אלפי עמודים ואף כוללים לכאורה ראיות חשובות, שעשויות להיות מהותיות ביותר להגנה, כגון: הודעות של עדים ושל המשיב עצמו וראיות פורנזיות. בהקשר זה אעיר עוד כי אף אם אתעלם ממחדלה הראשוני של התביעה בהעברת החומרים הנ"ל ובמסירת רשימה תקינה של חומרי חקירה, הרי שגם לאחר שבא-כוח המשיב הצביע על הבעיה האמורה – נדרשה למדינה כחצי שנה (!) לשם השלמת החומרים, כאשר במהלך תקופה זו נטען במספר הזדמנויות כי כל החומר נמסר, ואף הועלו לעיתים טענות שחומרים שלא הועברו אינם מהותיים. עתה יש הודיה מטעם המדינה בטענות ההגנה בהקשר זה ונמסר כי המחדלים רובצים לפתחה של המשטרה, שלא ידעה כראוי את הפרקליטות בדבר הימצאותם של החומרים האמורים. מקובלים עלי איפוא דבריו של בית המשפט המחוזי הנכבד בנוגע להתנהלות המדינה, אשר נאמרו במסגרת החלטתו בתום דיון שהתקיים בפניו בתאריך 20.10.2014 וכך נכתב שם:

"בתיק זה ההתנהלות היא בלתי תקינה ואף הפרקליטות מאשרת זאת. כתב האישום הוגש בחודש ינואר. ככל שהדבר נוגע להוראות החוק, הרי שכל חומר החקירה היה צריך להיות מוכן ולעמוד לרשות הסנגור ביום הגשת כתב האישום. בית משפט זה קבע כי ההוכחות יחלו להישמע בחודש אפריל 2014. בהמשך, עקב הצורך בחילופי סנגור, נדחה מועד שמיעת ההוכחות. קבענו מועדים לשמיעת הוכחות עוד קודם לפגרה, ולאחר מכן בחודש ספטמבר. בין לבין קיים ההרכב מספר דיונים, ובכל הדיונים, לרבות היום, מתברר כי לא כל חומר החקירה המהותי מצוי בידי ההגנה.

...

חזקה כי הפרקליטות עושה מאמץ לאתר את כל החומר, ואולם גם כשמביאים בחשבון את המאמץ שנעשה, הרי שהתמונה המתקבלת היא של התנהלות המנוגדת להוראות החוק, שכאמור קובעות שכל חומר החקירה צריך לעמוד לרשות נאשם ביום הגשת כתב האישום".

20. יחד עם הביקורת המוצדקת הנ"ל, נראה כי אכן נשקפת לכאורה מסוכנות רבה מהמשיב, עליה ניתן ללמוד מהמעשים המיוחסים לו במסגרת כתב האישום, מחומרתם ומנסיבות ביצועם. לפי הנטען – המשיב ביצע, כאמור, רצח בכוונה תחילה בצוותא עם אמל, לאחר תכנון מקדים, כאשר המניע למעשה הינו כעס בשל אי יכולתו של המנוח להופיע באירוע משפחתי של המשיב. מעשים אלו' המיוחסים למשיב אמנם מעוררים חשש ממשי כי שחרורו של המשיב עלול לסכן הציבור, שהרי דרכו של המשיב, על פי הנטען, אלימה ביותר, מה שנלמד גם מעברו הפלילי. זאת ועוד – המשיב לא הציג עד כה חלופת מעצר כלשהי, ולכן מובן כי לא ניתן לשחררו בשלב זה.

21. נוכח על האמור לעיל – סבורני כי יש להיעתר בשלב זה לבקשת המדינה ולהורות על הארכת מעצרו של המשיב. יחד עם זאת, המשיב רשאי להציע חלופות מעצר הדוקות ביותר בתנאי "מעצר בית" מלא, בצירוף איזוק אלקטרוני וניתוק תקשורת, ואלו תיבחנה על-ידי שירות המבחן, כך שעמדת שירות המבחן בנוגע לחלופות המעצר האמורות תעמודנה לנגד עיניו של בית משפט זה, בצד כל השיקולים הרלבנטיים האחרים, כאשר תידון הבקשה החדשה מטעם המדינה להארכת מעצר נוספת לגבי המשיב לפי סעיף 62 לחוק המעצרים שהוגשה בינתיים, וזאת מבלי שאקבע מסמרות ביחס אליה. הנה כי כן היה ותוגש הצעה כזו מצדו של המשיב – יוכן לגביה תסקיר חלופת המעצר בדחיפות בתוך 20 ימים. הטעם לנקיטה בדרך זו נובעת מהעובדה שהארכת המעצר נדרשת פה וכן בהמשך, בין השאר, בשל מחדלים לכאורה שהתרחשו כאן בהתנהלות מצד המבקשת ולפיכך יש לבדוק אם ניתן בדרך אחרת כלשהי להפחית ממסוכנותו של המשיב.

זה המקום להוסיף כי לאחר הדיון באה בפני בקשה מטעם אשת המנוח, שהודיעה כי היא ומשפחתה חוששים מאפשרות שחרורו של המשיב, ולכן היא מתנגדת לשחרורו של המשיב לחלופת מעצר. גם עמדה זו תובא בפני שירות המבחן טרם שיכין את תסקיר חלופת המעצר המבוקשת.

22. טרם סיום, אבקש כי המקרה יובא לידיעתו של פרקליט המדינה, כדי שיורה על עריכת בדיקה מקיפה במחדלים שקרו לכאורה במכלול, על מנת שיופקו כל הלקחים הדרושים, לרבות בממשק שבין המשטרה לבין הפרקליטות, והכל מתוך תקווה שתקלות מעין אלו לא תישנה עוד.

23. סיכומי של דבר – הבקשה מתקבלת בנתון לאמור בפיסקאות 21 ו-22 שלעיל. מעצרו של המשיבים מוארך בזאת ב-90 ימים, שימנו החל מתאריך 21.01.15, או עד למתן פסק דין ב-תפ"ח 46930-01-14, לפי המוקדם מביניהם.

ניתנה היום, ל' בניסן התשע"ה (19.4.2015).

ש ו פ ט